

Студијски програм/студијски програми: Основне академске студије здравствене неге			
Врста и ниво студија: Основне академске студије			
Назив предмета: Трансфузиолошка пракса (33.ТРФП)			
Наставник: Радмила Г. Јовановић, Светлана И. Војводић, Зорана П. Будаков Обрадовић, Јасмина Н. Грујић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: -			
Циљ предмета Упознавање студената са основним принципима савремене трансфузијске медицине, местом и улогом здравствених радника у реализацији Националног програма прикупљања крви, националним водичима клиничке примене продуката од крви, принципима безбедне примене крви и савремене лабораторијске дијагностике у трансфузиологији; етичким аспектима и местом трансфузиологије у трансплантационој медицини.			
Исход предмета СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ОСНОВНИМ ПРИНЦИПИМА САВРЕМЕНЕ ТРАНСФУЗИЈСКЕ ПРАКСЕ, ПРИНЦИПИМА ДАВАЛАШТВА КРВИ И ВАСПИТНО МОТИВАЦИОНОГ РАДА У ОБЛАСТИ ДАВАЛАШТВА, ИЗБОРУ ДАВАЛАЦА И КОЛЕКЦИЈИ КРВИ, ПРОИЗВОДЊИ И ТЕСТИРАЊУ КРВНИХ ПРОДУКАТА ТЕ ЊИХОВОЈ КЛИНИЧКОЈ ПРИМЕНИ. ТРАНСФУЗИОЛОШКА ЛАБОРАТОРИЈСКА ДИЈАГНОСТИКА И ЊЕНА ВЕЗА СА ДРУГИМ ГРАНАМА МЕДИЦИНЕ. ЕТИЧКИ АСПЕКТИ ТРАНСФУЗИЈСКЕ МЕДИЦИНЕ И ЊЕНО МЕСТО И УЛОГА У ТРАНСПЛАНТАЦИОНОЈ МЕДИЦИНИ. Активним учешћем у извођењу свих процеса рада Завода, студент треба да овлада вештинама: рада на мотивацији и промоцији давалаштва крви, избору добровољног даваоца; савлада технику венепункције и колекције крви, упозна са тестовима који се према законској регулативи морају извести на узорцима крви добровољних давалаца у циљу обезбеђења безбедне трансфузије (одређивање крвне групе АВО система и RhD антигена, одређивање крвне групе других еритроцитних крвно групних система, утврђивање присуства антитела и испитивање присуства маркера трансфузијом преносивих болести: хепатитиса Б и Ц, HIV-а и сифилиса).			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Историјат трансфузијске медицине. Основни појмови у трансфузијској медицини и њени задаци. Однос према другим гранама медицине. Организација трансфузиолошке службе. 2. Етички аспекти трансфузијске медицине. Законска регулатива. 3. Давалаштво крви: принципи, организација у нашој земљи и у свету, услови за давање крви и контраиндикације. 4. Избор давалаца, лабораторијски и лекарски преглед, колекција крви и компликације после давања крви. 5. Конзервација крви, амбалажа, антикоагуланси и оптималне адитивне солуције, промене у конзервисаној крви. 6. Посебни облици давања крви и компликације при давању: аутологна крв и аферезни поступци (плазмафереза, цитафереза). 7. Генетика и имунолошке основе у трансфузијској медицини, полиморфизам крвних група; еритроцитна мембрана; крвнотрупни антигени и антитела; реакција антиген-антитело, аглутинација, хемолиза, имуни одговор у трансфузиологији. 8. Систем комплемента и његов значај у трансфузиолошкој пракси. 9. Крвнотрупни систем АВО: антигени и антитела. 10. Rhesus крвнотрупни систем: антигени, антитела, улога и значај у трансфузиологији и хемолитичкој болести новорођенчета. 11. Други еритроцитни крвнотрупни системи: MNSs, P, Kell, Kidd, Duffy, Lewis, Lutheran и њихов значај. 12. HLA систем: генетика, структура, антигени и антитела, улога и значај у трансфузији крви, трансплантацији ткива и органа, антропологији и вези са обољењима. 13. Тромбоцитни антигени, антитромбоцитна антитела и њихов клинички значај. 14. Леукоцитни антигени, антилеукоцитна антитела и њихов клинички значај. 15. Место, улога и значај трансфузионе медицине у трансплантационој медицини. 16. Основна лабораторијска тестирања у трансфузијској медицини (перинатална, имунохематолошка). 17. Основни принципи селективне/усмерене трансфузије и производња крвних продуката, чување, транспорт крви, етикетирање и стандардизација продуката. 18. Избор крви за трансфузију, тестови компатибилности. 19. Трансфузија продуката еритроцита: врста, конзервација, избор за трансфузију и примена. 20. Трансфузија тромбоцита: физиолошке основе, припремање и конзервација, терапијска примена. 21. Замрзнута свежа плазма и лекови од плазме: различити облици плазме, хумани фактори коагулације, албумини, имуноглобулини, њихова припрема, индикације за терапијску примену. 22. Криво конзервација хелија крви; заменици крви. 23. Ризици у трансфузијском лечењу. 24. Неповољни ефекти хемотерапије и реакције на трансфузијско лечење. 25. Квалитет и безбедност у трансфузиологији; Добра произвођачка и добра лабораторијска пракса у трансфузијској медицини. 26. Обољења која се преносе трансфузијом крви: посттрансфузијски хепатитис Б и Ц, ХИВ и сифилис. 27. Аферезни терапијски поступци. <i>Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад</i> 1. Упознавање са принципима давалаштва крви, васпитно мотивационог рада и промоције добровољног давалаштва крви, анамнеза/упитник, контрола хемоглобина, преглед, венепункција, збрињавање колапса, поступак плазма и цитафереза; аутологна трансфузија. 2. Имунологија и серологија крвних група: различите технике одређивања крвних група АВО крвнотрупног система. 3. Одређивање антигена Rh система, варијанте антигена Rh система (слабо и парцијално D); значај антитела Rh система, посттрансфузионе реакције у трудници, имунолошке карактеристике MNХ. 4. Одређивање антигена других еритроцитних крвнотрупних система: MNSs, P, Kell, Duffy, Kidd, Lewis, Lutheran. 5. HLA систем: антигени, антитела, методе испитивања. 6. Основни судскомедицински аспекти трансфузиологије: вештачење спорног родитељства путем еритроцитних и ХЛА антигена. 7. Производња продуката од крви: еритроцита, тромбоцита, леукоцита, замрзнуте свеже плазме, криопреципитата; етикетирање, конзервација; стандардизација; контрола квалитета. 8. Примена трансфузије крви у пацијената, поступак у случају трансфузијске реакције. 9. Преттрансфузиона испитивања и избор крви за трансфузију. 10. Генетика и имунолошке основе у трансфузиологији: директан и индиректан Coombs-ov тест, хладни аглутинини, антитромбоцитна и антилеукоцитна антитела. 11. Испитивање маркера трансфузијом преносивих болести: хепатитис Б и Ц, ХИВ и сифилис: методе и тумачење резултата, алгоритам испитивања.			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Јовановић Р, Војводић С. Ауторизована скрипта. 2. Министарство здравља Републике Србије. Национални водичи за клиничку примену крви 2005. <i>Допунска</i> 1. Гргичевић Д. Трансфузијска медицина. Медицинска наклада 1995.			
Број часова активне наставе			Остали часови:
Предавања: 15	Вежбе: 30	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе Предавања. Практични рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	25	писмени испит	
практична настава	25	усмени испит	50
колоквијум-и		
семинар-и			